

Etnisten suhteiden
neuvottelukunta

OM 1/012/2016

ASIA: Etnisten suhteiden neuvottelukunnan (ETNO) lausunto arviomuistiosta "Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvovaltuutettujen yhdistäminen"

Oikeusministeriö on pyytänyt ETNO:lta lausuntoa arviomuistiosta "Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvovaltuutettujen yhdistäminen". Arviomuistiossa tarkastellaan oikeusministeriön hallinnonalalla toimivien erityisvaltuutettujen eli yhdenvertaisuus-, tasa-arvo- ja lapsiasiavaltuutetun toimivaltaa ja tehtäviä, sekä pohditaan erityisesti yhdenvertaisuus- ja tasa-arvovaltuutettujen yhdistämistä uudeksi tasa-arvovaltuutetuksi.

ETNO kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa ja omassa lausunnossaan keskittyy seuraaviin asioihin:

Arviomuistiossa on esitetty asianmukaiset perusteet valtuutettujen toimistojen yhdistämiselle. Muistiossa on listattu selkeästi tarpeelliset hallinnolliset ja muut tarvittavat muutokset, joita aiheutuvat toimistojen yhdistämisestä. ETNO näkee hyvänä asiana sen, että oikeusministeriö on mahdollistamassa laajapohjaista keskustelua esityksestä ja pyrkii osallistamaan mahdollisimman monia intressiryhmiä muutoksen valmistelussa.

Voimassa olevan yhdenvertaisuuslain valmisteluvaiheessa ETNO esitti kantansa uuden yhdenvertaisuusvaltuutetun roolista, erityisesti työsyrintä tapauksissa. ETNO kokee tärkeäksi valtuutettujen toimistojen yhdistämisessä valvontaviranomaisten roolin selkeyttämisen työsyrintäasioissa. ETNO haluaa muistuttaa, että monilla maahanmuuttajilla ja etnisillä vähemmistöillä ei ole riittävästi tietoa oikeuksistaan työsyrintätilanteissa. Haasteena on edelleen se, että työsuojeluviranomaisten roolia ja toimivaltaa ei tunneta näiden kohderyhmien keskuudessa yhtä hyvin kuin yhdenvertaisuusvaltuutetun tai tasa-arvovaltuutetun.

Valtuutettujen roolit työsyrintätapauksissa eroavat merkittävästi. Siinä missä yhdenvertaisuuslain mukaan yhdenvertaisuusvaltuutetulla on rajallinen rooli valvoa syrjintää työsuhteessa, julkisoikeudellisessa palvelussuhteessa, työharjoittelussa, muussa vastaavassa toiminnassa työpaikalla ja työhönotossa, tasa-arvovaltuutetulla on laajemmat valtuudet toimia työsyrintää vastaan (esim. laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta, 609/1986). Yhdistämisen lähtökohtana ei ole voimassa olevien säädösten muuttaminen, silti ETNO:n näkemyksen mukaan uuden valtuutetun valtuuksista työsyrintävastaisessa toiminnassa on syytä keskustella ja tarvittaessa vahvistaa niitä yhdistämisprosessin yhteydessä.

Yhdenvertaisuusvaltuutetun ja tasa-arvovaltuutetun tehtävät ja toimivalta ovat monipuolisia ja laaja-alaisia. Tämä tarkoittaa sitä, että uuden valtuutetun toimenkuvan laajentaminen onnistuneesti edellyttää tarpeellisia henkilöstöresursseja ja taloudellisia panostuksia. Jos tavoitteena on kansalaisten oikeuksien suojeleminen ja erityisesti vähemmistöjen oikeusturvan takaaminen, on tärkeää, että uuden valtuutetun toimiston

**Etnisten suhteiden
neuvottelukunta**

tarjoamat palvelut ovat helposti saatavilla, ja että valvonta- ja edistämistyötä tehdään vaikuttavasti.

Yksi tärkeimmistä kysymyksistä on miten syrjintää kokeneet kansalaiset löytävät uuden valtuutetun ja hänen toimistonsa tarjoamat palvelut. ETNO esittää, että uuden tasa-arvovaltuutetun ja tämän toimiston toimenkuvan tiedottamisessa tuodaan esille yhtä voimakkaasti yhdenvertaisuuden edistäminen ja moniperusteinen syrjinnänvastainen työn. Muutosvaiheessa ja sen jälkeen on järjestelmällisesti tiedotettava maahanmuuttajille, etnisille vähemmistöille, järjestöille, edunvalvojille ja muille sidosryhmille, että kyseessä on nimenomaan valtuutettujen yhdistäminen, koska yhdenvertaisuusvaltuutetun työ jatkuu yhä uuden valtuutetun kautta.

Yhdenvertaisuusvaltuutetun avulla toimii juuri perustettu yhdenvertaisuusasiain neuvottelukunta, jonka jäsen myös ETNO on. Neuvottelukunta on vaikuttamiskanava monille järjestöille ja edunvalvontatahoille. Arviomuistiossa ei ole kerrottu neuvottelukunnan kohtalosta yhdistämisen jälkeen. ETNO on yhdenvertaisuusasiain neuvottelukunnan asetuksen valmistelun aikana lausunut, että on monia yhteisiä kysymyksiä ja aiheita, joita molemmat neuvottelukunnat voivat yhteistyössä edistää. Tasa-arvo-, yhdenvertaisuus-, syrjimättömyysteemojen laajuuden takia on tärkeää, että uuden valtuutetun alaisuudessa toimii edelleen yhdenvertaisuusasiain ja tasa-arvoasiain neuvottelukunnat, jotka työskentelevät tiiviissä yhteistyössä muiden keskeisten neuvottelukuntien, järjestöjen ja sidosryhmien kanssa.

Helsingissä 16.8.2016

Peter Kariuki
Pääsihteeri
ETNO

Nina Suorsa
Sihteeri
ETNO

JAKELU: Oikeusministeriö, kirjaamo

TIEDOKSI: Etnisten suhteiden neuvottelukunta ETNO
Alueelliset ETNO neuvottelukunnat
Kansliapäällikkö Välimaa
Erityisavustaja Järvinen
Johtaja Suurpää